

Märjamaa Nädalaleht

MÄRJAMAA VALLA INFOLEHT

Nr 6 (1162)

10. veebruar 2016

Hind 0,35 eurot

TÄNA LEHES:

- Kodune prügipöletus rikub ahju. Lk 2
- Sõbrad tähistasid Taage sünnipäeva. Lk 6
- Päästeamet kontrollib suit-suandureid ja küttekoldeid. Lk 7
- Vastlakommetest. Lk 9

Korvpallipoisid on püsinud võidulainel

BC Raplamaa korvpallipoisid lõpetasid ka Euroopa Noorte Korvpalliliiga II etapi täiseduga.

29.–31. jaanuarini toimus Lätimaal Ventspilsis järjekordne EYBL (Euroopa Noorte Korvpalliliiga) etapp U14 poistele. Teatavasti kannavad selle meeskonna põhiraskust Märjamaa valla noormehed Johannes Kirsipuu, Joonas Riismaa, Rando Kristal, Elvis Toomistu, Andres Petjärv ja Marten Pohla. Võistkonna peatreener Kalle Kollin on samuti Märjamaa spordiklubist. Lisaks mängivad võistkonnas veel Markus Ruubel, Kardo Kilk, Germo Visnu Rapla korvpallikoolist, Robi Vanem, Markus Ladoga Kohila spordiklubist ning meeskonda on EYBL etappideks tugevdama kutsutud Kristen Kase mets Keila korvpallikoolist. Võistkonna teine treener on Viljo Sinikas Raplast, üldkehalise ettevalmistuse treener on Piret Püü.

BC Raplamaa, kes oli I etapi novembrikuus Raplas võitnud täiseduga 5 võitu 5 mängust, läks seekord vastamisi järgmiste nimekate vastastega Euroopa omaelaliste hulgas.

Treener Kalle Kollin iseloomustas toimunud võistlusi järgmiselt: „Avamängus kohtusime Gruusia U14 rahvaskoondisega ja

BC Raplamaa poolt teeb vabaviskeid Joonas Riismaa. BS Ridzene võideti ülekaalukalt 71 : 34.

Fotod erakogust

sai raske 61 : 47 võidu. Vastased olid väga pikakasvulised ja perspektiivikad mängijad, aga otsustavaks sai meie poiste parem kokkumäng nii kaitses kui ka rünnakul.

Teine vastane oli Läti noorteliigas 6. kohta hoidev Liepaja. Siin saadi kiiresti piisav edu ja võit tuli numbritega 71 : 34.

Kolmandas mängus oli vastaseks Valgevene meister Tsmoki Minsk, kes tulise heitluse järel alistati 68 : 44. Selles mängus oleks treener tahtnud näha aktiivsemat kaitsemängu.

Poisid tegid sellest oma järeldused ja järgmine kohtumine Läti valitseva meistri BS Ridzene vastu oli juba hoopis teisest puust. Treeneri hinnangul oli see BC Raplamaa parim esitus turniiril ja tuli ülekaalukas võit 71 : 34.

Viimases mängus oldi vastamisi Euroliiga klubi BC Himki järelkasvumeeskonnaga ja saavutati veenev võit 69 : 31.

Kui numbrite järgi võiks arvata, et võidud on

Kultuurkapitali Raplamaa ekspertgrupp andis Kalle Kollinile aasta-preemia kui korvpalli edendajale, silmapaistvale treenerile ja korvpallivõistluste eestvedajale.

suured ja tulnud suhteliselt kergelt, siis nii see tegelikult ei ole – iga mäng sellisel tasemel nõuab maksimaalset pingutust ja kontsentreerumist kogu võistkonnalt. Seni on poisid mängupingega edukalt toime tulnud.“

Ventspilsis turniiri All Star viisikuisse valiti Joonas Riismaa.

Mälumängu uudised

Veebruarikuu mälumäng peeti Märjamaa rahvamajas 2. veebruaril. Osales, nagu viimasel ajal tavaks on saanud, 6 võistkonda. Seekord oli parim võistkond Kukepea 43 punktiga, järgnesid VAN 35 ja Kuusiku 34 punktiga. Toimunud 5 mängu kokkuvõttes juhib Kukepea 186 punktiga, VAN on kogunud 167 ja FC kolmandana 165 punkti.

23. jaanuar oli siinkandis mälumängupäev. Raikkülas oli paarismäng, mille võitsid meie esindajad Tiiu Pippa ja Jaan Liidaru. Tublid! Märjamaalt osales 4 paari. Samal päeval toimus Märjamaa rahvamajas Eesti Maakilva Rahvaliiga B-finaal. Esikolmik oli Hiiu Blokk, Saarde vald ja Käsmu Kaptenid. Meie olime külalislahked võõrustajad ja usinad õpilased.

Meie enda järgmine mäng toimub teisipäeval, 1. märtsil rahvamajas. Kohtumiseni!

Tõnu Lõhmus

Kodune prügipõletus kahjustab ahju ja rikub tervist

Veebruari algusest käivitatakse keskkonnaministeeriumi ja MTÜ Ökomeedia korraldatav kampaania „Arukas sordib, arutu põletab“, mille eesmärk on teadvustada jäätmete koduses küttekoldes põletamise ohtusid tervisele ja keskkonnale.

Keskkonnaministeeriumi

jäätmeosakonna juhataja Peeter Eegi sõnul tõusetub jäätmepõletuse teema aasta-aastalt, peamiselt kütteperioodil ning kevadiste aiatööde käigus. „Kui õues läheb külmaks, on tuba vaja soojaks saada. Tihti arvatakse, et küttepude asemel või lisaks neile võib ka majapidamises tekkinud pakendeid ning muud

kraami ahju visata,“ ütles Eek.

Eek selgitas, et koduses küttekoldes tohib põletada ainult immutamata puitu või kiletamata pappi ja paberit ning sedagi soovitatult vaid tulehakatuseks. „Koduses ahjus ei saavuta tuli iialgi samasugust põlemistemperatuuri, nagu jäätmepõletustehastes, mistõttu tekib põlemisel suitsugaasides mürgainete kokteil ja seetõttu mõjub jäätmete põletamine nii majapidamist ümbritsevale aiale kui ka korstnale laastavalt,“ lisas ta.

Eegi sõnul näitavad Saksamaal tehtud uuringud, et koduses majapidamistes jäätmete põletamine tekitab dioksiine umbes 20 korda enam, kui kõik jäätmepõletustehased kokku.

„Õige ja keskkonnasäästlik käitumisviis on jäätmeid liigiti koguda ehk paber- ja papijätmed ühte konteinerisse, pandipakendid tagastusautomaati, pakendid saab viia pakendikonteineritesse ning jäätmed, mis sortimisest ja liigiti kogumisest

üle jäävad, panna segaolmejäätmete konteinerisse. Mis kodus konteineritesse ei sobitu, saab viia jäätmejaama,“ ütles Eek.

Tema sõnul näitavad jäätmejaamade andmed, et kolmandik piirkonna elanikest käib jäätmejaamades regulaarselt, kolmandik kord-paar aastas ja viimane kolmandik pole neist midagi kuulnud. Eegi hinnangul on jäätmejaamade võrgustik üldiselt päris hästi arenenud, kuid kahjuks ei leita neid veel sageli üles ega soovita piisavalt kasutada.

Keskkonnaministeeriumi korraldatav kampaania toetab kevadeti korraldatavat teavituskampaaniat „Säästad või saastad?“, mille raames keskendutakse kodustele prügilõketele. Ahju kampaania kohta saab rohkem lugeda aadressilt ahi.envir.ee, kust leiab informatsiooni nii jäätmete sortimise kui ka jäätmete põletuse ohust tervisele ja keskkonnale.

EESTI VABARIIK 98
MÄRJAMAA RAHVAMAJAS 23. VEEBRUARIL
19.00 VALLAVANEMA VASTUVOTT
 TUBLIDELE ja TEENEKATELE
 MEELOOLU LOOVAD: segakoor RELLO, tantsurühm HOPSANI, muusikakooli
 õpetajad, puhkpilliorkester
21.00 PIDUÕHTU KÕIGILE
 ansambliga **VANAVISI**
TASUTA
 LAUDADE BRONEERIMINE 56564614, 4820075
 või E-POSTI teel marjamaa.rahvamaja@marjamaa.ee

11. veebruaril kell 18 Sipa mõisas ELAV MUUSIKAAJALUGU – KESKAEG JA RENESSANS

Tõnis Kaumann (bariton)
 Jose Antonio Page Ramirez (trompet)
 Kiili vanamuusikaansambel
 Heili Meibaumi juhendamisel

Sissepääs 2 eurot
 Muusikakoolide õpilastele tasuta

← MVP tiitel läks Markus Ruubelile. Treenerid jäid väga rahule ka asendamatu mängujuhi ja skooritegija Johannes Kirsipuuga, hea lauavõitleja Elvis Toomistuga, kaitses silmapaistvalt mänginud Rando Kristali ja Andres Petjärvega, vahetusmängijate pingilt sekkus tublilt Marten Pohla. Kiidusõnu jätkus kogu võistkonnale – igaüks pingutas oma võimete piiril ja andis maksimaalse meeskonna heaks.

Pärast kaht etappi asub BC Raplamaa turniiritalbis I kohal 10 võiduga 10-st mängust.

Euroopa Nooreteliiga statistikatabeli eesotsast leiame Jo-

hannes Kirsipuu, kes on 1. kohal resultatiivsete söötude poolest (keskmiselt 6,2 ühes mängus) ning 4. kohal punktiviskajatest (keskmiselt 16,2 punkti mängus). Lauavõitluses on 1. positsioonil Joonas Riismaa (keskmiselt 12,5 lauapalli mängus), tema juhhib ka efektiivsemate mängijate edetabelit (keskmiselt 25,8). Resultatiivsete söötude andmises on Joonas teisel ja Elvis Toomistu 7. kohal. See iseloomustab ka BC Raplamaa mängustiili: palju resultatiivseid sööte näitab kollektiivset mängu, kus pall antakse endast paremal positsioonil olevale kaaslasele.

Edasi ootab poisse veel EYBL III etapp, mis toimub 17.–20. märtsini Peterburis. Seal kohtutakse väga tugevate Venemaa klubide noortemeeskondadega Peterburist, Bratskist ja Moskvast. Tuleb taas huvitav ja raske turniir.

Hetkel on BC Raplamaa väga lähedal pääsule EYBL superfinaali, mis toimub 29. aprillist kuni 2. maini Poolas Czluhowis. Jõuda Euroopa omaealiste absoluutsesse tippu on poiste suur eesmärk ja unistus.

Võistkond tänab kõiki pöidlaid ja toetajaid: Orgita Dolomiiditooted OÜ, Kohvik Lyon, Livio Ehitus OÜ, ERA

Valduse AS, AMEst Invest OÜ, Katusetehnik OÜ, samuti lapsevanemaid ja lähedasi, kes on võistkonna juurde moodustanud tõelise fänniklubi. Teie kõigi toetus on olnud asendamatu!

Päästeameti teated

8. veebruaril kell 6.24 said päästjad väljakutse Märjamaa valda Vaimõisa külla, kus oli toimunud kolme sõiduauto kokkupõrge. Päästjad eemaldasid sõidukitel süttimisohu.

Kaitseliidu maja ajutise kaitse aeg lõppes

Muinsuskaitseamet võttis 3. septembril 2015 ajutise kaitse alla Märjamaal Pärnu mnt 31 asuva endise Kaitseliidu Kodu (katastritunnus 50501:005:0002).

Vastavalt muinsuskaitseaduse § 11 võtab Muinsuskaitseamet kultuuriväärtusega asja ajutise kaitse alla, et teha kindlaks selle mälestiseks tunnustamise vajadus.

28.09.2015 toimus Muinsuskaitseameti, Kaitseliidu, Märjamaa vallavalitsuse, Muinsuskaitse seltsi esindajate ja kohalike elanike koosolek, kus arutati hoone säilitamise perspektiive. Muuhulgas selgus koosolekul, et hoone lammutusluba aegub 3. veebruaril 2016. Hoone asub miljööväärtuslikul hoonestusalal.

Säästva Renoveerimise Infokeskus MTÜ koostas

hoone seisukorra kohta ekspertiisi. Muinsuskaitseameti esindajad on tutvunud hoonega kohapeal.

Muinsuskaitseameti peadirektori allkirjastatud käskkirjas on öeldud, et muinsuskaitse hinnangul on tegu olulise ja säilitamisväärsel ajaloolisel hoonega Märjamaa miljööalal, kuid sellel puuduvad kultuurimälestise tunnused üleriigilises kontekstis.

Seoses lammutusloa aegumisega kaob otsene oht hoone säilimisele. Kohalik omavalitsus ja omanik on kinnitanud, et hoonet enam lammutada ei kavatseta. Muinsuskaitseamet lõpetab käesoleva käskkirjaga hoone ajutise kaitse alates 4. veebruarist 2016.

Raplamaa Partnerluskogu MTÜ
nõustab

LEADER taotlusi

Märjamaa valla rahvamaja õppeklassis
12. veebruaril kell 9.00–17.00.

Nõustamisaja broneerimiseks
helistage Iris Haiba 5664 6123
või kirjutage iris@raplaleader.ee

Portselanimaalijad ja
tublid tikkijad!

Neljapäeval 11.02
kell 18 teeme toredaid
töid: tikime ja maalime
portselani. Osalustasu 5
eurot. Eve ja Tiina
tel 5615 7757

Loovusringi lapsed!

10.02 ja 11.02 kell
15.00 teeme jälle põnevaid
töid.
Õp Eve

Laupäeval,
13. veebruaril
jaanuaril kell 20
SASKUTURNIIR
Sipa mõisa saalis

Osalustasu 7 €
Oodatud kõik
huvilised!

Lisainfo:
tel 5664 5174

24. veebruaril 2016
VELISE WABARIIGI 110.
ja EESTI TAASISEISEVU-
MISE 25. AASTAPÄEVALE
PÜHENDATUD
Märjamaa XII
KODULOOKONVERENTS
110 ja 25 aastat pöördeliistest sündmustest

Eelnevalt:

10.00-10.20 Pidupäeva
jumalateenistus Märjamaa
kirikus

10.20-10.40 Pargade
asetamine ja tseremoonia
kirikuvärvamonumendi juures

10.40-11.00 Kogunemine
Märjamaa rahvamajja

Märjamaa rahvamaja
kinosaalis kodulookon-
verents

Juhatavad Aet Reinhold/
Kalju Idvand

11.00-11.10 Konverentsi
avamine

11.10-11.50 Mari-Leen

Tammela, ajaloodotsent:
„1905.aasta peegeldused
Aleksander Looringu
ringkirja-kampaania
materjalides“

11.50-12.20 Tõnu Mesila,
koduloolane: „Pildikesi
20. sajandi alguse Märjamaalt ja ümbruskonnast“
12.20-12.50 Kohvipaus ja
seljasirutus
12.50-13.45 Jaak Valge,
ajaloodoktor: „Eesti demokraatia: kas ajalugu kordub?“

13.45-14.25 Hanno Schotter, 20. Augusti Klubi liige:
„Mis juhtus Toompeal?“
14.25-14.40 Tänusõnad ja
konverentsi lõpetamine

Märjamaa rahvamajas
fuajees kodulooliste-ajalooliste trükiste müük ja
Ly-galeriis väljapanek.

Märjamaa raamatukogu
muuseumitoas temaatiline
püsiekspositsioon.

20 veebruaril kell 18:00
Märjamaa Rahvamajas
juubelikontsert

Tantsurõõm 25

ÜRITUST TOETAB
MÄRJAMAA VALD

Kontsert jätkub tantsuõhtu ja ansambliga Hero. Üritus on tasuta! Olete kõik oodatud!

Kevad tulekul ja katk ukse taga

Õige pea rõõmustame kevade saabumise üle. Ilmade soojenedes hakkavad maarahval mõluma mõtted, kust saaks osta pörsapaari või rohkemgi, et aasta lõpus omakasvatatud seast praad jõululauale panna.

Kõik ongi nagu õige, aga – aga ukse taga varitseb ohtlik katk, millest enamik seapidajaid on kuulnud ja mille tõttu on eelmisel aastal tulnud teha suuri muudatusi sigade pidamises. Tegu on sigade aafrika katkuga (SAK), mis on väga nakkav nii mets- kui ka kodusigadele ja põhjustab nende massilist haigestumist, lõpmist ja kodusigade puhul ka suuri majanduslikke kahjusid.

2014. a septembrikuus jõudis SAK Valgamaa metsa ja juba vähem kui aasta pärast diagnoositi katk kodusigadel Viljandi-, Tartu- ja Valgemaal kokku 7 seakarjas/seafarmis. Kõige värskem metsseakatku leid oli tänavu veebruari algul siiani haigusvaba tsoonis olnud Anija piirkonnas Harjumaal.

Raplamaal leiti esimene katku surnud metssiga 28. juulil 2015 Ohekatku piirkonnast. Viiruse aktiveerumise järgi võib arvata, et see on seotud ilmade soojenemise ja inimeste suurema liikumisega, k.a liikumisega metsades, farme teenindava transpordi liikumistega jm, mille kohta puuduvad meil täpsed andmed. Oluline on see, et kui koduseakari tabandub, siis lühikese aja jooksul hakkab kogu kari. Loomaarstina pean ainuõigeks haiguse leviku kiireks peatamiseks taudistunud kari likvideerida, mida näeb ette ka selle taudi tõrjeeskiri.

Vaadates taudistunud alasid Raplamaa kaardil, võib öelda, et visa kindlusega liigub SAK ikka põhja poole, ohustades maakonna haigusvabasid valdasid. **Alates 2015 juulist on Raplamaal metsigade aafrika katku viirus diagnoositud 15 juhul**, neist 9 kütitud ja 6 metsast leitud lõpunud metsseal. Taudistunud alad on: Juuru valla Pirgu, Kehna valla Kehtna-Nurme, Ohekatku, Põllu, Vastja, Kastna, Lelle, Raikküla

valla Koikse ja Kärü valla Jõeküla.

Mida siis meelde tuletada selle hirmsa haigusega võidledes?

Esimeseks seapidaja tähtsaks ülesandeks on **järgida rangelt biohutusmeetmete täitmist farmis**.

Kui tõesti on vastupandamatu soov hakata sigu pidama, siis esmane ülesanne on endalt küsida, kas olete farmis suutelised täitma küllaltki rangeid biohutusmeetmeid. Kui leiate, et see on ülejõu käiv, soovitan seapidamisega SAK-i kriisiperioodil mitte tegeleda. Kui siiski alustate või taasalustate seapidamist, peab farm olema PRIAs registreeritud ja sigade majapidamisse võtmisest seitsme päeva jooksul peab PRIAs registreerima peetavaks loomaliigiks „siga“. Viimase seapamise või müümise järel on loomapidajal kohustus kustutada PRIAs peetav loomaliik „siga“. Endiselt kehtib kohustus teavitada PRIAt ehitises peetavate sigade arvust 1. mai seisuga.

Alustame kõige lihtsamast – hoiame sigalas puhtust ja korra, kasutame ohtrasti desinfitatsioonivahendeid farmisisustuse, tööriiete ja kõikvõimaliku farma teenindavate masinate puhastamiseks. Desovahendite kohta annavad nõu veterinaar keskuse ametnikud ja volitatud veterinaararstid. Soovitan: kui oled jahimees, ära parem sigu pea, kui pead sigu – ära jahil käi, liiga suur risk on nakatada kodusigu viirusega, mida jahiriitelt pole hoolsasti puhastatud ja desinfitseeritud.

- Kui oled otsustanud hakata seapidajaks ja soovid pörsaid osta seakasvatustevõttest/-talust, pea esmalt nõu oma kohaliku volitatud veterarstiga, kes annab teada, millistest piirkondadest tohib pörsaid Raplamaale osta.

- Kui sulle on teada, et lähikäik ümbruses on avastatud metsseakatku ja kui sul on kodusead, väldi metsa minekut seene või marjakorjamise või muul eesmärgil. Ära puutu leitud metsseakorjust ja väldi kontakti võimaliku nakkusohutliku materjaliga (nt eritised).

- Surnud metssea leidmisel teavita kohalikku veterinaar keskust või helista kohalikele volitatud veterinaararstidele. Pärast looduses viibimist puhasta oma riided ja jalanõud; pese riided pesumasinaga või hoi neid 100 °C juures 1 tund saunas; jalanõud ja kummist üleriideid leota kloori sisaldavas pesuvalgendis 1 tund, riide desovahendina võib kasutada Vircon S-i.

Põllumajandusministri määrusega nr 78, 06.08.2015 täiendati Põllumajandusministri 23. novembri 2004. a määrust nr 179 „Sigade klassikalise katku ja sigade aafrika katku tõrje eeskiri“ biohutusmeetmete osas. Siinkohal mõned **olulised punktid, mis on kohustuslikud täita kõikidel seafarmeritel**.

- Loomapidaja rakendab sigade katku ohu korral lisaks loomatauditõrje seaduses sätestatud biohutusmeetmetele järgmisi biohutusmeetmeid ja abinõusid:

1. Peab sigu suletud ruumis, sealhulgas korraldab loomapidamise viisil, mis välistab sigade loomakasvatushoone väljapääsemise võimaluse ja kokkupuute muude kodu- ja metsloomadega; sigade väljaspidamine on kate-rooriliselt keelatud.

2. Korraldab isikute ja veovahendite sissepääsu loomakasvatushoone territooriumile üksnes desobarjääri kaudu.

3. Tagab, et enne loomakasvatushoonesse sisenemist ja pärast sealt lahkumist vahetatakse üleriided ja jalatsid ning pestakse ja desinfitseeritakse käed ja jalatsid.

4. Korraldab loomapidamise viisil, mis välistab inventari, sööda ja allapanu viimise ühelt loomakasvatushoone territooriumilt teise.

5. Välistab kütitud metssea või surnult leitud metssea korjuse ja selle osade toomise loomakasvatushoone territooriumile.

6. Välistab haljassööda toomise loomakasvatushoone territooriumile.

7. Kasutab sööta, mida on viimase 30 päeva jooksul enne

kasutamist hoiustatud nii, et on välistatud muude loomade ja võimalikku nakkust edasikandvate isikute juurdepääs sellele söödale, või mida on kuumtöödeldud väljaspool loomakasvatushoone territooriumit viiruse hävimiseks piisaval meetodil.

8. Kasutab allapanuks üksnes materjali, mida on viimase 90 päeva jooksul enne kasutamist hoiustatud nii, et on välistatud muude loomade ja võimalikku nakkust edasikandvate isikute juurdepääs sellele materjalile.

9. Selgitab loomakasvatushoones rakendatavaid hügieeni- ja biohutusmeetmeid loomapidamises osalevale isikule (elektrikud, mehhaanikud jne), sealhulgas nõuab ettevõtte personalilt või majapidamise liikmetelt pärast metsas viibimist täiendavate biohutusmeetmete järgimist.

10. Tarastab loomakasvatushoone territooriumi selliselt, et aluspinnasega ühendatud tara kaudu oleks välistatud muude loomade sissepääs loomakasvatushoone territooriumile, sealhulgas juurdepääs kasutatavale inventarile, söödale, allapanule, veele ning sõnniku ja läga ladesutukohtadele.

11. Teeb farmis aktiivset putuka- ja rotitõrjet.

12. Kõikidest kodusigade massilise haigestumise ja hukkamise juhtudest teavitab koheselt veterinaar keskust või volitatud veterinaararsti.

- Loomapidaja koostab farmi biohutusmeetmete ja abinõude rakendamise kohta biohutus-kava.

1. Biohutus-kava kooskõla sätestatud nõuetega hindab veterinaar keskuse ametnik või volitatud veterinaararst, kellel on õigus teha ettepanekuid biohutus-kava muutmise kohta.

2. Loomapidaja täiendab biohutus-kava vastavalt muutunud riskidele ja veterinaar amet-nike poolt tehtud ettepanekutele ning peab arvestust selle rakendamise kohta.

Seapidajad, kes soovivad tappa oma farmi sigu lihaks oma tar-

beks, peavad sellest teavitma kohalikku volitatud veterinaararsti vähemalt 48 tundi ette. Selle tegevuse eesmärk tuleneb vajadusest hinnata tapmisele suunatava sea tervislikku seisundit ja peale tapmist kontrollida siseelundite olukorda, vajadusel võtta proovid. Ülevaatuse lõppedes väljastab loomaarst veterinaartõendi. See antakse seapidajale tasuta.

On veel üks probleem, mis esmapilgul ei puutu nagu ülaltoodud, kuid siiski on **arvestatav riskitegur**.

Raplamaa Veterinaarkeskus võtab vastu palju biomaterjali nii kütitud metssigade vereproovide kui ka organproovide näol. Laboratooriumis on diagnoositud Rapla maakonnas kokku (juuli 2015 kuni siiani) 15 sigade aafrika katku positiivset juhtu. Nii mõnigi kord on jahimehed helistanud meile metsast, et kohe-kohe jõuavad nad proovidega veterinaar-keskusesse. Ja mis seal salata, tullakse küttimise riietega, kummikute roomiktaldade vahelt pudeneb palju metsast kaasa toodut

SAK viirusest

SAK viiruse peiteperiood on tavaliselt 3–15 päeva, harvadel juhtudel kuni 40 päeva, äge vormi puhul 3–4 päeva. Ägeda vormi puhul saabub surm kliinilise haigestumise 1–7 päeval ja surevus on 100%.

Viirus on väga vastupidav sealihes ja tapajätmetes, mistõttu ülekande kaugete vahemaade taha on võimalik sealihahahendusel, mille jääke võidakse sööta sigadele. Viirus säilib nakatunud sigade külmutatud lihases 1000 päeva, Parma singis vähemalt 300 päeva, suitsusinkides, suitsuvorstides 180 päeva, soolatud lihas vähemalt

80 päeva.

Viirus on väga vastupidav ka keskkonnas, vähetundlik pH muutuste suhtes. Levib kergesti sõidukite ja mitmesuguste seasõnnikuga saastunud objektide vahendusel. Sõnnikus ja virtsas säilib 100–160 päeva (40°C), verega saastunud pindadel vähemalt 190 päeva (suvest sügiseni), verega saastunud pinnases 80 päeva, ning toatemperatuuril 540 päeva. Looduses, sõltuvalt temperatuurist, inaktiveerub viirus loomakorjuse umbes kahe kuu jooksul. Viirus häviv kuumutamisel 70 °C. Inimestele ei ole SAK-i viirus ohtlik.

Täiendav info www.seakatke.ee

ja mis kõige hullem – oleme pidanud puhastama ka verejälgi. Veterinaarkeskus kahjuks ongi üks võimalikke ristsaastumise kohti. Oleme küll püüdnud kiiresti kõik põrandad puhastada, puhtana hoida ja päeva lõpul ka desinfitseerida, aga kindlasti ei ole see piisav, et tagada kõrge ohutus.

Siinkohal palve, et otse metsast proove toovad jahimehed peaksid kinni heast hügieenitavast ja jälgiks hoolega bioohutusnõudeid.

Lõpetuseks **kontaktandmed**, kelle poole saate pöörduda SAK-i teemadel Rapla maakonnas

juhataja Aavo Lumi, tel 489 2590;

- Raplamaa veterinaar-keskuse juhataja asetäitja Monika Vaidla, tel 48 92 592 või mob 5349 5200;

- Raplamaa veterinaar-keskuse peaspetsialist loomatervishoiu ja -kaitse alal Riina Kaukver, tel 489 2591 või 5919 2533;

- Vigala ja Raikküla valla piirkonna volitatud veterinaararst Anne-Jy Johanson, tel 5648 8229;

- Märjamaa valla piirkonna volitatud veterinaararst Liia Lumi, tel 524 7100

- Juuru, Rapla, Kohila ja Kaiu valla piirkonna volitatud veterinaararst Andrus Pajur, tel 516 0251;

- Järvakandi, Kehtna ja Kärva valla piirkonna volitatud veterinaararst Raul Velleste, tel 51 49 070

Olgem valvsad ja kaitskem omi kodusigu kõigkõimalikul moel!

Veterinaar- ja Toiduameti Raplamaa Veterinaar-keskuse juhataja Aavo Lumi

Eesti filmi- ja teatrinäitleja Arvo Kukumägil täitub 40 aastat filminäitlejana tegutsemisest. Ta on mänginud Eesti, Vene, Soome, Taani, Rootsi, Saksamaa jt riikide filmides ja praegugi on mõned tööd käsil. Tööjuubeliga seoses on Kukumägi käinud Eestimaa eri paigus filmihuvilistega kohtumas. Esmalt on vaadatud mõnd filmi, kus ta mängib, millele on järgnenud sisukad küsin-vastan vestlusringid.

„Olengi seda kava afišeerinud „Küsida võib kõike“ ning ausalt ja avameelselt küsimustele vastanud. Need kohtumised on olnud alati põnevad ja sisukad ning mõlemad osapooled rikastavad.“ ütleb näitleja. Võimalus küsida ja kuulata on nüüd ka meie kandi inimestel.

Filmi „Ideaalmaastik“ eest sai Kukumägi parima Nõukogude Liidu filminäitleja tiitli. Kõige rohkem on kohtumistel tahetud näha tema esimest filmidebüüti „Karikakramäng“. See linastubki Märjamaa kinos, millele järgneb vestlusring.

MÄRJAMAA KINOS

TEATER KUKUN IKKA ESITLEB:

KOHTUMINE FILMINÄITLEJA

ARVO KUKUMÄGIGA

13. VEEBRUAR 2016 KELL 18:00

VAATAME FILMI KARIKAKRAMÄNG

PÄRAST SEANSSI VESTLUSRING

KÜSIDA VÕIB KÕIKE

PÄÄSE 8 EUROT

Kedervarrega ketramine on vaimu ja ihu kosutav tegevus

Töenäoliselt on taluperesid, kus pesemata lambavillad on seisnud aastaid kotis ja perenaine on juba mõnda aega plaani pidanud nendega lähiajal tegelema hakata. Kas taolistest villadest saab enam head lõnga? Kuidas villa noppida, pesta ja kuivatada? Nendele küsimustele otsime koos vastuseid **koolitusel, mis algab Sillaotsa muuseumis 18. veebruaril kell 12.00**.

Veel õpime kraasima heiet, ketrama kedervarrega ja korrutame saadud lõnga.

Kui kodus on oma kraasid, võtke kaasa. Muuseumil on kaheksa ülakedraga kedervart, just nii palju osalejaid on võimalik registreerida korraga koolitusele.

Koolituse maksumus 4 eurot (hinna sees tervituskohv). **Registreerimine ja info telefonil 552 5222; liivi.miil@gmail.com.**

Taage 30 = inimese 90

Lilian Masing peab Paisumaa külas tori tõugu hobuseid juba 23 aastat. 6. veebruaril tähistati talus karja kõige vanema hobuse, tori tõugu Taage 30. sünnipäeva. Hobuse kohta on tegemist väga kõrge eaga, mis vastab inimese 90 eluaastale.

Selle kõrval andis tähistamiseks põhjuse, et Taage on viimane T-tähga algava (Tugeva) liini hobune. Päevakangelane on perenaise sõnul üldiselt veel hea tervisega.

Õnnitlusi tulid tooma mitmed koostööpartnerid, kellega hobune ja perenaine aastate jooksul koostööd on teinud. Taaget käisid õnnitlemas Sillaotsa talumuuseumi, Järvakandi kultuurihalli, Järvakandi harastusteatri, Maasikmäe talu, Kaitseliidu ja Tori Hobuse Seltsi esindajad lähedalt ja kaugelt.

Masingu karjas on 17 hobust, neist 11 on tori tõugu. Pärast Taage õnnitlemist pidas siin aastakoosoleku Tori Hobuse Selts. Tori tõug on ohustatud tõug – Eestis on umbes 200 paljunemisvõimelist tori tõugu hobust, kelles alla 37,5% sporttõugude verd. Arutati, millistes kohtades Eestis paiknevad täkkud ja et selts toetaks täkku-

de transporti märade juurde. Kõneldi ka paaride valimisest, ikka selle nimel, et tori hobuse iseloomulikud head omadused (Masingu sõnul „hea mõistus“) ei kaoks. Tori hobuse plussiks on, et ta on rahulik ja teda on lihtne õpetada. Sporthobustega paaritades on tulemuseks sartsakam karakter.

Märjamaa valla Sulu külas on neli tori tõugu hobust ka Helges Talinurmel.

Reet Saar

Taage on muuseumi mittekooresseisuline töötaja

Sillaotsa muuseumil on on aastakümnete jooksul olnud kaks oma hobust. Paraku on nad surelikud nagu me kõik. Avar koppel koos söödavaga on viimased aastad kevadest sügiseni olnud kasutada Paisumaa küla Pedavere talu paarile tori tõugu hobusele. Muuseumikülastajatele, eriti just lastele, pakuvad nad palju rõõmu.

Kui 2015. aasta valla kalendri jaoks pildistati esindusfotot, sai muuseumi mittekooresseisulise töötajana pildile toodud 28-aastane tori tõugu mära Taage. Viimasel nädalavahetu-

30-aastane tori tõugu Taage ja tema perenaine Lilian Masing.

Foto: Jüri Kusmin

sel peeti Taage 30. sünnipäeva. Olgugi, et jalad veidi kanged, on hambad veel kõbusad – kingiks toodud porgandite söömisel oli kuulda tugevat raginat.

Perenaise Lilian Masingu sõnul möödusid Taage elu parimad aastad Keavas Maasikmäe talus Karin Aarma juures.

Taage sünnipäev oli ühita-

tud MTÜ Tori Hobuse Selts aastakoosolekuga, seetõttu oli küllalisi mitmest kandist üle Eesti. Pikka iga Taagele ja seltskonnale, kes tunnevad muret tori hobusetõu säilimise pärast!

Sillaotsa talumuuseumi varahoidja Jüri Kusmin

Täiskasvanud on pühendunud õppijad

Varbolas elav kahe lapse ema Heidi Martõnov oli pikalt töötü. Eelmisel sügisel otsustas ta õppima minna. Valik langes Vana-Vigala tehnika ja teeninduskooli kasuks, kus on õppinud mitmed pereliikmed ja koolist oli positiivne kuvand. Ühtlasi on see ka kodule lähim ametikool.

Heidi hakkas õppima koguni kahel erialal – mööbli restaureerimist ja sepatööd. Mõlema puhul on koolipäevad paindliku õppe vormis üle nädala. Osakonna juhtivõpetaja Kalju Vedam rääkis, et mööblirestauroatori poole aasta pikkune osakutset andev õpe lõpeb nüüd ära, edaspidi kestab kursus juba kaks aastat. Vedam lisas, et täiskasvanute grupe on lausa lust juhendada, sest nad on väga

motiveeritud õppijad. Märjamaa vallast õpib praegu mööblirestauroatoriks neli inimest.

Hiljuti käisid kuus mööblirestauroatori eriala õpilast Erasmus+ programmi raames „Õppimine läbi töö ja praktika Euroopas“ õppepraktikal Riia Käsitöö- ja Kunstikoolis. Nende hulgas oli ka Heidi Martõnov, kellele see oli esimene sattumine Riiga. Praktikal õpiti puidu erinevaid käsitlemisvõtteid, nikerdamist, intarsiat, treimist ja kuldamist. Eriti pakkus Heidile huvi intarsiatehnika.

„Esimesel koolikuul tundus uut liiga palju olevat. Nüüd olen kohanenud. Selgeks on saanud, et kui kohe kõik välja ei tule, tuleb midagi ümber mõelda või valida teine lahendus. On kahju,

Töövõtteid harjutab Heidi Martõnov.

Foto erakogust

et üks kursus juba lõpeb,“ rääkis Heidi. Sepaõpe jätkub veel järgmisel õppeaastal. Lõputööks teeb ta korda vana tooli, mis oli nii kehvas seisus, et selle puhul

sai kasutada väga paljusid õpitut oskusi, kaasa arvatud sepatööd.

Reet Saar

Päästeamet tugevdab kontrolli kodude tuleohutuse üle

Päästeameti tuleohutusjärelvalve inspektorid teevad sel nädalal tugevdatud kontrolli kodudes tuleohutusnõuete täitmise üle. Suurendatud tähelepanu pööratakse üle Eesti kontrollreidide käigus just suitsuanduri olemasolule ja töökorras olekule ning küttekolde korrasolekule ja hooldusele.

Päästeameti peadirektori asetäitja Alo Tammsalu sõnul peab kahjuks tõdema, et kuigi 2016. aasta algusest on möödunud vaid üks kuu ja natuke peale, on meil juba 12 tulekahjus hukkunud, kellest ainult kahel oli töökorras suitsuandur. „Kontrollid on üks osa Päästeameti tööst, sest kahjuks kõikide jaoks

nõustamine ja selgituste jagamine ei ole piisav. Suur hulk inimesi jätab kodusele tuleohutusele tähelepanu pööramata just hooletusest, mis on pahatahtlik oma lähedaste ja naabrite suhtes. Just hooletu suhtumisega elanikega tegeleb tuleohutusjärelvalve ja vajadusel kutsub korrale läbi trahvimeetme,“ selgitas Tammsalu kontrollide vajadust.

Päästeameti soov on, et tuleõnnetusi ei juhtuks, sest tegelikkuses on nende ennetamine väga lihtne. Eriti traagilised on põlengud kodudes, mille tõttu jäävad peavarjuta selle pere ja tihti ka kaaskannatajana naabrid. Võrreldes eelmise aastaga on eluhoonete tulekahjude arv tänava kahekordistunud. Pea-

mised põhjused on inimeste hooletus ja küttesüsteemide mittekorrasolek ning hooldamatus.

„Kodu on koht, kus inimene peaks end kõige turvalisemalt tundma. Kontrollidega seda meelde tuletamegi, sest suitsuandur on siin väga oluline abimees tulekahju võimalikult kiireks avastamiseks, kui veel ei ole ohus inimeste elu ning tuli pole jõudnud teha suurt kahju. Samuti peab mõtlema sellele, kas küttesüsteemid, mida kodus kasutatakse, on tuleohutud ja hooldatud. Kui inimesel on kõik korras, siis ei pea ta ka kontrolle kartma ja võib rahuliku südamega õhtuti magama minna,“ lisas peadirektori asetäitja.

Tuleohutuskontrolli läbiviivad tuleohutusjärelvalve inspektorid liiguvad ringi punast värvi päästeameti eraldusmärgi kandvate sõidukitega ja kannavad Päästeameti tunnustega riietust ning esitavad kindlasti esmalt enda ametitõendi. Päästjad kontrolle läbi ei vii.

Kokku on tänava tules hukkunud 12 inimest, mida on võrreldes eelmise aasta sama ajaga kolme inimese võrra rohkem.

Suitsuanduri puudumisel on maksimaalne trahvimäär 1200 eurot – suitsuandur on üle 100 korra odavam!

**Päästeameti kommunikatsiooniosakonna ekspert
Liina Reinsaar**

Omaloomingukonkursid väärtustavad loomevõimet

Omaloomingukonkursid on olulised loomevõime arendamise väärtustajad.

Narva kunstikooli korraldatud rahvusvaheline maastikumaalide ja kompositsioonide konkurss „Aastaajad (2015)“ ning parimatest töödest kujundatud näitus kõnetasid huvitavaid ideedega.

Noortele kunstnikele pakutud teema „Ööpäeva aegade väljendamine kunsti keeles“ avas juhendis erinevaid leidmisvõimalusi väljendusvabadust toetavalt. Igal aastaajal tabab tunnetus eripärasusi, värvilisi nüansse ja põnevat iseloomu. Tundus huvitav kujutada ühte ööpäeva aega selle loomulike nähtuste või ööpäevaringi sümbolilise fantastiliste kujundite kaudu; kujutada inimesi, loomi, linde erinevatel ööpäevaja aastaajadel, erinevates olukordades ja loodusnähtustes. Lahendused võisid olla realistlikud, dekoratiivsed, abstraktsed. Loomingulisi töid hinnati originaalsuse ja väljendusrikka teema avamise osas neljas vanuseastmes järgmistest nominatsioonides: hommik, keskpäev, õhtu, öö.

Erinevates tehnikates loodud maalide ja kompositsiooni-

de hulgas leidsid tunnustust ka Märjamaa muusika- ja kunstikooli õpilased.

Carl Sepp (9) auhinnaline II koht kompositsioon „Arvan, et keskpäeval on väga palav päevitada“.

Riia Victoria Vöting (11) pälvis tunnustuse esindusnäitusele valitud must-valge kompositsiooniga „Hilisõhtune salapära“ (juhendaja õp Muinaste). Lisaks tunnustav diplom Narva linnavalitsuse kultuuriosakonnalt.

Ahtme kunstikooli korraldatud rahvusvaheline laste kunstitööde konkurss „Kunst mäng või looming?“ (2015) innustas erinevate tehniliste katsetustega mängima.

Näitusele valitud ja kataloogis on kajastatud järgmiste Märjamaa muusika- ja kunstikooli õpilaste tööd: Maarja Paalamaa (12)/ Anni Paisu (12)/Martin Toomet (13) (õp Muinaste); Enn Erich Umalas (15), Diana Vanker (13) (õp Aaspõllu).

Maria-Elisa Metsis (13) pälvis võistlustööga „Mineviku pärand“ oma vanusegrupis tunnustuse teema väga hea käsitlemise eest (õp Aaspõllu).

Anne Muinaste

Pärimuskonverents Järva- ja Raplamaa eestvedamisel

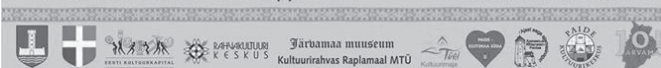
Paide Kultuurikeskuses 26. veebruaril 2016

KESK-EESTI

KULTUURIRUUMIDE RISTTEE

9.00 Registreerimine.
10.00 Konverentsi avamine.
10.20 Piirkondlik pärand ja identiteediloom. Marju Kõivupuu
10.45 Kus asub Kesk-Eesti? Henn Sokk
11.30 Uskumustest ja töökspidamistest Kesk-Eestis.
Mall Hiimäe
12.00 Kesk-Eestist kohapärimuse võtmes. Mari-Ann Remmel
12.30 Kesk-Eesti toidukultuurist. Reet Piiri
13.00–13.45 Lõuna.
13.45 Päritolu – üks loomingu lähtepunkte.
Kristiina Ehin ja Ly Seppel-Ehin
14.15 Kesk-Eesti iseloom - lähenedes kunsti kaudu. Andres Eilart
14.50 Kuidas rääkis Kesk-Eesti inimene. Eevi Ross
15.20 Kesk-Eesti pärand välismaalase pilguga – raamatu esitlus.
Tapio Mäkeläinen
15.40–16.00 Konverentsi lõppsõna

Lisainfo: Ründo Müls 56682165

Raplamaalastele on pärimuskonverentsile sõiduks tellitud 50-kohaline buss. See väljub 8.15 Raplast Kauba tänavalt (maavalitsuse tagant) ja tuleb Paidest tagasi konverentsi lõpus kl 16-17 vahel. Palun kõigil, kes on huvitatud bussikohast, registreerida end meiliaadressile age.tekku@rapla.maavalitsus.ee Bussisõit on tasuta!

Sünnipäeval Sitsiilias 5

Tiit Oidram

Algas 13.01.2016

Mõtted äratundmisrõõmust ja sõjapidamisest

Bussiaknast välja vaadates ohkan kergendatult – loodus on minu elus jälle tagasi. Ega Malta nüüd päris looduseta ka pole. Kui laulusalmis kasvas tädi Annel toa nurgas kummipuu, siis Malta on sellised kummipuud, mis mitte mingisuguse valemiga ühessegi Eestimaa toanurka ära ei mahu – kui sa just kolmekorruselisel majal vahelaed maha ei löhu. Siis on Malta veel päris kõrged palmid, sidruni- ja apelsinipuud, on igasugused põõsad ja lilled. Nii et need beduiinid, kes Rootsis keeldusid nende jaoks kohutava metsa pärast bussist väljumast, oleksid Malta väga rahul.

Aga minusugune mees tõelisest metsast ihkab näha igal pool tõelist metsa. Poolas on selliseid teelõike, millel sõites ke-

set päikesepaistelist päeva hirmujudinad peale tulevad. Kuna küladevahelised teed on kitsad ja mets ümberringi kohati nii tihe, et puude ladvad on üleval kokku kasvanud, siis on sõidu ajal hetki, kui päikesevalgus ei paista puude latvadest isegi läbi.

Nadjalt kuulen, et Sitsiilia on oma nime saanud Itaalia mandriosast sisse rännanud sikulite (ladina *Siculi*) järgi. Alates 8. sajandist eKr hakkasid Sitsiiliat koloniseerima kreeklased. Esialgu tegid seda joonlased, siis peamiselt doorlased ja varsti sai Sitsiiliast kreeka kultuuri ja teaduse keskus. 5. sajandi eKr Sürakuusa mündid on kreeka mündivermimiskunsti parim näide. Mõelda vaid, ma olen praegu Sürakuusa lähedal.

Selle aastatuhande alguses tegin ma läbi rahvusvaheliste reisijuhtide kursused. Ajaloost pidas meile loenguid David Vseviov, kes ütles kord huvitava lause: „Inimene läheb reisile

Malta „mets“.

Foto: Tiit Oidram

selleks, et saada äratundmisrõõmu.“ Sel hetkel ei saanud ma selle ütlemise mõttest mõhkugi aru. Mille ära tundmise? Aeg läks ja ma hakkasin tasapisi taipama.

Nüüd, kui buss möödub teeotsast, kust saab Sürakuusasse, tulebki selle reisi esimene äratundmisrõõm. Ei, mitte äratundmine, et kuskil viiendas või kuuendas klassis oli sellest linnast ajalootunnis juttu. Äratundmine pole ka teadmine, et Sürakuusa kuulub UNESCO maailmapärandi hulka. Äratundmise toob meenutus omaenda kunagisest kultuurilisest tegevusest. Möödunud sajandi eelviimase kümnendi lõpul ja viimase algul sai päris aktiivselt estraadilaval esinud. Üks škets oli selline, milles paarimees mängis oma töösse tõsiselt kiindunud antiikajaloo professorit, mina mängisin üliõpilast, kelle jaoks eksami-piletil kirjapandud teema oli tema jaoks nagu aatomifüüsika. Aga see noormees oli kaval kui kurat. Oma suure nutmise ja kaasaelamisega kannustas ta professorit täiesti märkamatuks ära rääkima kogu selle loo, mis tal endal oleks tulnud rääkida. Kuna professor oli mees, kellele väga meeldis iseennast kuulata, siis üliõpilase jaoks oli lõpptulemus ülimalt positiivne. Pärast paarimees pihitis: „No kurat,

igasugused tekstid on päris kergeti külge hakanud, aga selline spetsiifiline antiikajaloo loeng... Tunnistan ausalt: ma nägin ikka ränka vaeva, et see kõik pähe saada“.

Nägi kindlasti, sest kõik kolm Puunia sõda kuni Kartaago langemiseni tuli lahti rääkida. Mulle on meelde jäänud, et kaks aastatuhandet tagasi nimetas Rooma konsul Cicero Sürakuusast maailma kauneimaks linnaks. Sürakuusa oli suure mõjujõuga aastani 212 eKr, mil langes Teises Puunia sõjas roomlaste kätte. Samas lahingus hukkus oma kodulinna rünnaku eest kaitses ka Archimedes.

Mu mõte läheb uuesti sellele üliõpilasele. Tavaliselt ju inimene ongi sõdade suhtes tundlik. Kui ta neist loeb, siis tulevad talle silmade ette pildid sõjakoledustest. Tänapäeval pole neid raske ette kujutada, sest televisioon toob need vaatajale koju kätte. Kui selline inimene loeb Euroopa lühiajalugu, siis ta ei saagi teisiti, kui peab iga lehekülje järel peatäie nutma, sest Euroopa ajalugu oleks tema jaoks ainult üks suur tapatalgute jada. Aga ükskord tegin ma huvitava tähelepaneku: vanasti, kui elutempo oli aeglasem, võtis ka sõdimine rohkem aega ja rahuperioodid olid päris pikad.

Võtame näiteks Sitsiilia ajaloo. Esimese Puunia sõja käigus

Muusikute fond PLMF ja Märjamaa Muusika- ja Kunstikooli esitavad:

15. VEEBRUAR | 16.00
Märjamaa Muusika- ja Kunstikoolis

MEISTRITE AKADEEMIA

RALF TAAL
(klaver)

Kavas:
Chopin - 12 etüüdi op. 25
Brahms - Kaks rapsodiat op. 79
Chopin - Andante spianato et Grande
Polonaise brillante Es-duur op. 22

>> www.plmf.ee

PLMF toetajad:

sai aastal 242 eKr Sitsiiliast esimene Rooma provints. Sürakuusa jäi omaette. 212 eKr langes seegi linn. Saabus roomlaste valitsemisaeg, kes tegid Sitsiiliast oma viljaaida. Kuni aastani 44 eKr seal sõjakoledusi polnud. Natukene siiski nagistamist oli, sest toimus kaks orjade ülestõusu, kuna rõhutute elu-olu suurmaavaldustes – latifundiumides – oli väljakannatamatu. Seda sõjakolelust aega oli kokku 168 aastat. Eestimaal on ainult üks samaväärne periood vastu panna ja see on aeg Jüriöö ülestõusust Liivi sõja alguseni, mis kestis 215 aastat.

Ma kardan, et enne kui ristirüütlil jalg Eestimaa pinda puudutas, käis eestlastel omavahel pidev nagistamine. Kui ikka Ugandi meestel saak ikaldus ja oli kuulda, et Sakala meestel oli see suurepärase, siis tuli paratamatult sõjakäik ette võtta, et talvel nälga ei jääks. Nii mõnedki mehed said siis noa neeru ja nii mõnigi tehti pea jagu lühemaks. Saarlastest pole üldse mõtet rääkida. Sigtunas jäid mõned inimesed ellu, need rääkisid järeltulevatele põlvedele asja edasi. Kui aga kedagi ellu ei jätud, siis ei tea me võib-olla paljudest

saarlaste „koerustükkidest“ midagi.

Aga uuesti Sitsiiliasse tagasi. Aastast 44 eKr kuni aastani 36 eKr oli Sitsiilia roomlaste võimu alt vaba, sest sel ajal toimetas seal Roomast saarele põgenenud Sextus Pompeius, kes kogus suure mereväe, värbas sinna palju sitsiillasi ja organiseeris Roomale mereblokaadi, laskmata läbi viljalaevu. Selle isetegevuse lõpetas Marcus Agrippa, kes hävitas Pompeiuse laevastiku. Sõja järel anti paljudele leegionäridele maad, et tekiks Roomale lojaalne elanikkond. Ning siis saabus rahu, mis kestis Rooma riigi lagunemiseni.

Seega kestis rahuaeg üle viiesaja aasta. Rooma oma keelt ja kultuuri kohalikele elanikele peale ei surunud, esimeseks keeleks oli kreeka keel, teiseks ladina keel. Kui tol ajal oleksid lapsed koolis käinud, siis mida nad oleksid ajalootunnis õppinud? Sõdu polnud. Parteikongresse polnud. Viisaastakuid, mis said läbi nelja aastaga, ja mille jooksul tehti kolme mehe töö kahe mehega ühe mehe palga eest, polnud. Tehnilist progressi polnud. Meil, näiteks, oli möödunud sajandi 90-ndatel tehniline

progress nii kiire, et minul jäi piipar isegi nägemata, rääkima ta siis veel käega katsumisest.

Kui Rooma riik lagunes, siis ilmus Sitsiilia ajaloolavale juba rohkem tegelasi ja nad kõik andsid endast parima, et sitsiillastel oleks tulevikus ajalooraamatusse midagi kirja panna. Nendeks tegelasteks olid gooti hõimud, Bütsantsi keiser Justinianus I, lombardlased, Tuneesia emiir, lõpuks normannid, kes löid vägeva Sitsiilia kuningriigi.

Aga ka siin tuleb vaadata ajalist distantssi. Gootide vallutuste algusest (488) kuni Roger II kroonimiseni Sitsiilia kuningaks (27. september 1130) voolas vett merre 642 aastat. Kõige parem näide tolle aja sõjapidamise aeglusest on just Tuneesia (tolleaegse nimetusega Ifrigya) emiiri tegevus. Kui Ziyadat Allah I saatis 827. aastal oma väed Sitsiiliat vallutama, ei osanud ta uneski aimata, et tema taevane nimekaim laseb Sitsiilia emiraadi välja kuulutada alles aastal 965.

Võrdluseks asjaolu, et möödunud sajandil 85 aasta jooksul kaotas Venemaa Vene-Jaapani sõja; jäi ilma osast oma territooriumist Esimese Maailmasõja

järel; Teise maailmasõja lõpul vallutas Berliini ja sai suure osa kaotatust tagasi, lisaks veel mõjuvõimu paljude riikide üle; kümme aastat sõdis edutult Afganistanis. Aga eks ole ju ka loomulik, et tanki ja lennukiga saab kiiremini edasi, kui sõjavankritel.

Sõjavankritega seoses tuleb üks anekdoot meelde. Tšapal rivistab oma mehed üles ja ütleb suure paatosega: „Seltsimehed! Mu kallid kaasvõitlejad! Mul on suur au teile teatada, et teie sõjavankritele on nüüdsest paigaldatud raadiosaatjad!“

Üks võrdlemisi terase olemisega prillidega tšekist küsib: „Vassili Ivanõtš, öelge, kas need raadiosaatjad on paigaldatud pooljuhtdiodidele või elektronlampidele?“

Vaikus kestab umbes pool minutit, siis ütleb Tšapal hästi aeglaselt ja iga sõna väga hooliga rõhutades: „Eriti nürimeelse teie kordan ma veel kord: need raadiosaatjad on paigaldatud sõjavankritele.“

Järgneb

Mida tehakse vastlapäeval

Vastlapäev (lihaheitepäev, pudrupäev) on **alati teisipäeval, noorkuu ajal**.

Kasvava kuu maagiline mõju pidi kasvu soodustavalt kanduma linade kasvule, kanepi kasvule, juuste kasvule, põlluviljakusele ning sigade sigivuseks.

Päeva nimi on tulnud saksa- või rootsikeelsest sõnast paastuma. Järgmisel päeval – tuhkapäeval, algas ristiusklikel 40-päevane paast.

Lihaheitepäev – lihavarud olid otsas, sest vastlapäeval söödi ära viimased lihavarud ja seajalad. Mida siis hiljem söödi? Loomad hakkasid juba poegima ja piima andma. Toidulauale tulid piimatoidud ja või. Mereäärne rahvas hakkas räimi püüdma, siis lisandusid kalatoidud.

Pudrupäev – hommikul keedeti tanguputru, eriti Lõuna-Eestis.

Kodused naiste tööd olid

kõik keelatud.

Vastlapäeva toidud: keedeti seajalgu ubade, herneste ja kapsastega. Rasvaleib – seajalgade keedu leeme sisse kasteti leivatükid. Küpsetati karaskit, sepikut, pliine sulavõiga (Lõuna-Eestis).

Nägu ja sõrmi söömise ajal rasvast ei puhastatud – see oli hea tervise enne. Seajalad võeti vastlamäele kaasa. Kondid viidi hiljem sealauta tagasi. Õeldi: „Kulla notsu, tee mulle nii palju poegi, kui siin on konte“.

Külvimees pidi vastlapäeval sööma üheksa korda, siis pidi põld andma üheksa seemet tagasi.

Liulaskmine – mida pikem liug, seda pikemad linad pidid sellel aastal kasvama. Pereema pidi tingimata liumäel olema ja esimesena mäest alla laskma. Sõideti ka hobuse ja reega, siis pidid veel pikemad linad kasva-

ma.

Seajalakontidest tehti vurre. Vurrimäng soodustab seakasvatust.

Vastlapäeval tuli kindlasti paar hargitait või üks koorem sõnnikut põllule viia – see kindlustas järgmisel aastal mulla viljakuse.

„Kada“ ajamine oli mäng, millest võtsid osa kogu küla elanikud. Valmistati õlgedest või kaltsust pall. Seda aeti keppidega oma külast naaberküla piiri sisse, et vabaneda millestki halvast.

„Vastla“ kotti ajamine oli toiming, millest keegi teist korda osa saada ei soovinud.

Vastlapäeva maagilised tegevused ja ennustamine.

Hommikul üles tõustes ei tohtinud peeglisle vaadata, et suvel

tedretähti ei tuleks.

Tuli seitse korda juukseid kammida ja veidi lõigata ka, siis kasvavad ilusad ja pikad juuksed.

Et palju kosilasi tuleks, pidid tüdrukud haokubu seljas kuus korda ümber kaevu jooksuma.

Vastlapäeva hommikul tuli kuud tervitada, siis jäid terveks aastaks nooreks ja ilusaks.

Kui vastlapäeval on pikad jääpurikad, siis kasvavad pikad linad.

Kui kuu on vastlapäeval noorem kui 3 päeva, tuleb varane kevad ja hea viljasaak.

Liulaskmise laul

Linaliugu pikka kiudu,
linad liulaskijale,
takud tagant tõukajale,
tutrad toas istujale!

**Muuseumipedagoog
Liivi Miil**

Märjamaa kinos Helk

K 10.02 kl 17; 21
„MEES, KES JÄI ELLU“
 USA seiklusdraama, western
 2.36 (K-14)

K 10.02 kl 19.45 „PUNANE VARIETEE“ EESTI dokumentaalfilm 0.55

N 11.02 kl 17 „PUNANE VARIETEE“
 EESTI dokumentaalfilm 0.55

N 11.02 kl 18.15; 21.00
„MEES, KES JÄI ELLU“

R 12.02 kl 15; 17
„JÄÄKARU NORM“
 USA kogupere-joonis-seikluskomöödia 1.26 EESTI keeles

R 12.02 kl 19.00; 21.15
„BROOKLYN“ USA romantiline draama 1.52 (MS-12)

L 13.02 kl 18.00 Lühifilm
„KARIKAKRAMÄNG“ ja kohtumine filminäitleja Arvo Kukumäliga. Pilet 8.- €

P 14.02 kl 15; 17 „JÄÄKARU NORM“
 USA kogupere-joonis-seikluskomöödia 1.26 EESTI keeles

P 14.02 kl 19; 21 „VIISKÜMMEND MUSTA VARJUNDIT“
 USA komöödia 1.33 (MS-12)

E 15.02 kl 17; 19
„RIKUTUD REEGLID“
 USA draama-thriller 1.46 (MS-12)

E 15.02 kl 21 „VIISKÜMMEND MUSTA VARJUNDIT“
 USA komöödia 1.33 (MS-12)

T 16.02 kl 17.00; 19.15
„BROOKLYN“ USA romantiline draama 1.52 (MS-12)

T 16.02 kl 21.30 „RIKUTUD REEGLID“ USA draama-thriller 1.46 (MS-12)

K 17.02 kl 17; 19 „VIISKÜMMEND MUSTA VARJUNDIT“
 USA komöödia 1.33 (MS-12)

K 17.02 kl 21
„ELU VALIKUD“
 USA romantiline draama 1.50 (MS-12)

HINNAD
 Koolieelik 1.50 €
 Õpilane, üliõpilane, pensionär 3 €
 Täispilet 4 €
 3D passiivprillid 1 €

Austatud lauluansambel Höbelõng ja juhendaja Reelika!

Aitäh teile, et sisustasite minu juubelisünnipäeva kõige kaunimate lauludega elust, noorusest, armastusest! Tänuõnad ilusa esituse eest teile ka minu sõpradelt ja kõige lähedasedamatelt. Jätkugu teil ikka nooruslikku laululusti!

Juubilar Aili Järitsa

Märjamaa raamatukogu lastekogus:

* Annleen Leesma näitus
 Rainbow Shy ponidest

* 3.a klassi laste
 meisterdatud
 NUKUD

Märjamaa raamatukogu galeriis

Kümnenda Ruhnu maali-
 laagri laste tööde näitus

Haimre rahvamajas

14. veebruaril kell 12 VASTLAPIDU KOOS MARIGA

Vastlalugu räägib, mängib torupilli ja korraldab võistumänge

Mari Tammar Raplast.
 Osalejad saavad
 joonistada ja auhindu.

Sissepääs tasuta.
 Sööme vastlakukleid!

Üritust toetab
 Märjamaa vald.

20. veebruaril kell 21

PEOÕHTU

Tantsuks mängib ans
Omad Poisid

* Õnneloos
 * Pääse 6 €

Alla 18-aastased
 koos vanematega!

Laudade tellimine
 tel 5561 6926
 Lauad broneeritud kella
 21.30-ni

Kallis sõber, tantsime
 hinge rõõmsaks!

Krooningu tankla Kernus pakub tööd
KLIENDITEENINDAJALE.

Lisainfo tel 5301 3700

Varbola Rahvamajas
 13. veebruaril
 algusega kell 18.00

**Sõbrapäevakontsert
 perekond Männistetega**

Esitleme uut plaati!

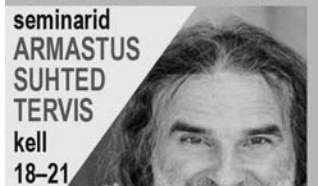
info tel 50 27 392
 Pääse 5 eur

**Kõigi piletostjate vahel loositakse välja
 ansambli verivärske CD!**

Sipa Masinaühistu pakub
 tööd **TEGEVJUHILE**,
 soovitatavalt põllumajan-
 dusliku kõrgharidusega ja
TRAKTORISTILE.
 Info telefonidel
 5688 7665 ja 521 0928

VEET MANO

seminarid
**ARMASTUS
 SUHTED
 TERVIS**
 kell
 18-21

PÕLTSAMAA 10.02 Pärna 3
VÕRU 11.02 Jüri 42
MÄRJAMAA 18.02 Sauna 2

17.02 TALLINN Seljamassaaž
20.02 HELSINGI 21.02 KOTKA

TÄHTAJALINE SOODUSTUS
VEETMANO.EU
+372 5689 6670

Energialaager
 11.-13. märtsil

MÄRJAMAA RAHVAMAJAS VEEBUARIS

**Ly galeriis Märjamaa
kunstikooli talvenäitus**

11. veebruaril kell 10.00
Silmade kontroll ja prillide
müük, eelregistreerimisega

18. veebruaril kell 18.00
Veet Mano seminar, piletid
müügil ka rahvamajas

20. veebruaril kell 18.00
Kontsert „Tantsurõõm 25”

23. veebruaril kell 19.00
Eesti Vabariigi aastapäeva
tähistamine

26. veebruaril kell 11.00
Nukuteatri etendus „Miisu”,
pilet 6 €

Info ja broneerimine
tel 5656 4614 või 482 0075
www.marjamaa-
rahvamaja.ee

*Maga vaikselt, puhka rahus
öö on saabund sinule.
Maha jätsid mured-vaevad
mälestused kõigile.*

Mälestame meie maja tublit
ja täpset raamatupidajat
MAIE RUHNOT
ning avaldame kaastun-
net Merlele ja Annelile
peredega.

Pärna 10 elanikud

*Nüüd on igaveseks
pandud risti
ema külmad,
eluväsind käed.
Tema und ei sega
enam miski,
ületatud viimse vaeva väd.*

Meie siiras kaastunne
Merlele ja Annelile
peredega
kalli ema, vanaema ja
ämma
MAIE RUHNO
surma puhul.

Mälestavad trepikoja
naabripered Tint, Juhani,
Kantsik, Urban ja Pikani

Varbola rahvamajas

13.02 kell 18.00 Sõbra-
päeva salongiõhtu perekond
Männistetega ja nende uue
CD-plaadi esitus. Pääse 5.-

21.02 kell 13.00
Margit Kilumetsa raamatu „
Jaak Joala Kuulsuste ahelad”
esitus ja meenutuskadrid
ETV arhiivist

22.02 kell 15.00
EV sünnipäevale pühendatud
filmiteematika näituse
„1944” avamine

4.03 kell 20.00
Naistepäevapidu. Pääsmed
naised 5.- mehed 7.-

18.03 kell 19.00
Valtu rahvateatri etendus
„Ema läheb mehele”

ODIEN OÜ võtab tööle
**KAKS C-KATEGOORIA
AUTOJUHTI.**

jannar@odien.ee
Tel 5553 0510

*Kustub elu, vaikib valu –
mälestus ei iial kao.*

Avaldame kaastunnet
Jaanile perega kalli õe
HERTA
surma puhul.

Tiit, Milvi, Enda ja Age

*Mälestuste päiksekullas
elad ikka meiega.*

Südamlik kaastunne
tütardele peredega kalli
MAIE RUHNO
kaotuse puhul.

Lembe, Helge, Talvi, Kerly,
Evelyn ja Jüri

**13. veebruaril kell 13-18
SÕPRADE PÄEVA
TÄHISTAMINE**
Märjamaa noortekeskuses

Väga oodatud on lapseva-
nemad. Tulge vaatama, kus
teie lapsed aega veedavad!

Päev toimub projekti
„Riskilaste toetusprog-
rammi rakendamine läbi
noortekeskuste” raames.

**Klubi Elulust
kokkusaamine**
15. veebruaril kell 11
Märjamaa sotsiaalkeskuses

Külla tuleb medõde
Kaetud on kohvilaud.

Ootame rohket osavõttu!

Pensionäride ühendus

*Iga hetk
võib katkeda eluniit,
viia meid ära siit.
Elagem iga minut
tarkusega loodud õnnes.*

Siiras kaastunne Jaanile
perekonnaga kalli õe
HERTA NOORMETSA
(neiuna Reose)
kaotuse puhul.

Rita, Helju, Elvi peredega

**Mälestame
jaanuarikuus
lahkunuid**

Aino Jõelaan
Valdeko Mariste
Aarne Kellmann
Sirje Jets
Leonhard Kudinov
Leida Viipsi
Maidu Allkivi
Ants Saulep
Ülo-Aarne
Meresmäe

**EELK
Märjamaa
Maarja
kogudus**

Kolmapäev, 10. veebruar
TUHKAPÄEV
17.00 Pihiaeg (kogudusemaja)
18.00 Missa (kogudusemaja)

Neljapäev, 11. veebruar
7.30 Missa (kogudusemaja)

Reede, 12. veebruar
7.30 Missa (kogudusemaja)

Pühapäev, 14. veebruar
PAASTUAJA 1. PÜHAPÄEV -
INVOCAVIT
11.00 Missa (kogudusemaja)

Esmaspäev, 15. veebruar
7.30 Missa (kogudusemaja)
18.00 Palvetund (kogudusemaja)

Teisipäev, 16. veebruar
7.30 Missa (kogudusemaja)

**EEKBL Märjamaa
vabakogudus**
Jumalateenistus pühapäeviti
kell 15 Pargi tn 19

**EELK Kullamaa
Püha Johannese kogudus**
Armulauaga jumalateenistus
pühapäeviti kell 11.
Kantselei avatud ja õpetaja kõ-
netunnid kantseleis kolmapäeviti
kell 11-14. Telefon: 553 0045
Koduleht: eelk.ee/kullamaa/

**EELK Vigala Maarja
kogudus**
Armulauaga jumalateenistus
pühapäeviti kell 11

Kirstuvedu
Transport krematooriumisse
Tammepuidust kirstu rent
Urnde kättetoimetamine

Guno Peetsalu
5660 1548

Aino Kaun	84
14.02 Märjamaa alev	
Eha Terve	80
11.02 Märjamaa alev	
Olev Oviir	79
9.02 Nurtu-Nõlva küla	
Leida Oppi	79
12.02 Sipa küla	
Evi-Maret Seinpuu	78
12.02 Lestima küla	
Malle Aus	78
13.02 Vaimõisa küla	
Made Roomägi	76
9.02 Varbola küla	
Ain Marrandi	75
8.02 Märjamaa alev	
Tiiu Elfenbein	75
8.02 Pajaka küla	
Ülo Liiv	75
9.02 Märjamaa alev	
Mai Kander	75
10.02 Ohukotsu küla	
Viia Nurmela	75
10.02 Kunsu küla	
Malle Veidenberg	70
13.02 Märjamaa alev	

MÜÜK

Lõhutud küttepuid. Tel 509 2933

Kuivad küttepuid. Tel 5684 2621

Lõhutud küttepuid. 5190 6548

Küttepuid konteineris. 5645 0325

Müüa sõnnikut. Tel 5190 6548

Telli Eesti lipud, mastivimplid ja lipumastid E-poest:
www.lipuvabrik.ee

Kliendikaardiga kõik kaubad

RANGU KAUBAMAJAS

13. veebruaril 10% odavamalt.

Müügil uued rõivad, ehted,
parfüümid (Hugo Boss, Lacoste, Salvador Dali jpm)
kalapüügivahendid, külmikud ja boilerid.

**Kliendikaardiga kõik toidu- ja tööstuskaubad
igapäevaselt 2-5% soodsamalt!**
**Edu kaupluses soojade jookide automaat
(kohv, kakao, puljong jm)**

*Käsitöö

*Õmblus- ja
käsitöötarvikud

*Kangad

*Õmblusteenused

*Riiete parandus

Lapi Butiik
LAPITEHNIKA- JA ÕMBLUSTUBA

Pärnu mnt 67

Märjamaa

gsm 523 4210

**Kasutatud ja uued riided
laupäeval, 13. veebruaril
kell 11-16 Märjamaa
rahvamaja õppeklassis.**

Müüa kanaliga garaažiboks
Pärna tn. Tel 5627 5295

Müüa 3kuune isane Saksa lamba-
koera kutsikas. Tel 5351 3941

TEENUSED

Korstnapühkija teenused.
OÜ Potipoiss: tel 5807 2581 või
info@potipoiss.ee

KAARDID ENNUSTAVAD
Tel 900 1727, hind 1,09 €/min,
vaata ka: ennustus.ee

Kõik ehitustööd! Siseviimistlus
ja välistööd, saunad, vanni-

Märjamaa

Remondikeskus

- Arvutite hooldus ja remont
- Olmetehnika remont
- Tootmiseseadmete remont
- Mehaanikatööd

Märjamaa Jaama 5

E-R 9:00-18:00

L 10:00-15:00

Info tel 5807 2620

toad, katused jne. Ka muu, mis
ehitusse puutub, küll koos lahen-
duse leiame. Marko 5399 2362

Üldehitus, katused, fassaadid ja
viimistlustööd. Tel 53 529 476,
email: ehitus@miltongrupp.ee

Pottsepatööd, ahjud, pliivid,
korstnad, ka parandustööd.
Tel 554 8699

Bussiteenus 8-30 kohta.
Tel 511 1405, sivaauto2007@
gmail.com

OST

OÜ Estest PR ostab metsa- ja
põllumaad. Tel 5045 215,
5145 215, info@est-land.ee

Ostan garaažiboksi Märjamaa
alevis. Tel 5684 2621

Soovin osta maamaja koos
maaga. Hooned võivad vajada
renoveerimist. Tel 5674 9386

Ostan loomatoitude valmistamiseks
vajalikke aineid. Tel 5351 3941

ÜÜRILE VÕTTA

Soovin üürida 1-2-toal korteri
Märjamaal või Orgital.
Tel 5199 1308

KARSERVI GARAAŽ

Orgital

- Sõidu- ja pakiautode
remont ja hooldus
- Varuosade tellimine
- Rehvitööd
- Autodiagnostika
- Keevitustööd

E-R 8-18

L 10-15

Tel 554 7270

karservi@hotmail.ee

Rapla Kütteäri

PUITBRIKETT
TURBABRIKETT
PELLETID
KAMINAPUUD

Vedu TASUTA
55 636 856

- * Tööriistade, sõiduauto ja
kaubikute rent
- * Akende müük, möötmine
ja paigaldus
- * Kasutatud kodumasinat
müük. Järelmaksu
võimalus

Märjamaa Pärnu mnt 68
Tel 5566 9903

Avatud iga päev

www.dracula.ee

- Küttepuid müük.
- Teie metsa ülestöötamine
- Küttepuid valmistamine.
Tel 5055 848

SeciTel
ARVUTITE MÜÜK HOOLDUS REMONT

E-R 09.00 - 17.00

Pärnu mnt.37, Märjamaa
www.secitel.eu Tel. 53800486

ORKU WWW.ORKU.EE
E H I T U S T Ö Ö D
Palkmajade renoveerimine Üldehitustööd
Katuste ehitus Abihoonete ehitus
Puusepatööd Puitfassaadide ehitus
E-mail: info@orku.ee, Tel: 58 22 64 33 ; 569 33 207

MÄRJAMAA NÄDALALEHT

www.marjamaa.ee

Trükiarv 925 eksemplari

Märjamaa valla infoleht

Toimetis 78304 Märjamaa Tehnika 11 tuba 10, telefon 489 8842

Toimetaja Reet Saar, 5306 5805, reet.saar@marjamaa.ee